

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur (LVVN),

Datum

17 januari 2025

Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke
Ordening (VRO)

Geachte heer van Beuningen, geachte heer van der Steen,

Met deze brief sturen wij u onze consultatiereactie op de conceptregeling Wijziging Omgevingsregeling waarmee eDNA als erkende maatregel in de Omgevingsregeling wordt opgenomen. Voor deze reactie hebben wij met (stads)ecologen uit verschillende gemeenten gesproken en de relevante documenten bestudeerd.

Allereerst willen wij benadrukken dat gemeenten zeer blij zijn dat het rijk alternatieve oplossingsrichtingen voor soortenbescherming bij na-isolatie verkent en de betrouwbaarheid daarvan onderzoekt. De onderzoeken stemmen optimistisch over de toegevoegde waarde van eDNA als hulpmiddel om de aanwezigheid van vleermuizen in spouwmuren uit te kunnen sluiten. Dit als instrument naast het SMP en NVI. eDNA biedt mogelijkheden om buiten de natuurkalender te isoleren en is daarmee cruciaal voor het betaalbaar houden van de energierekening en de voortgang van de energietransitie. Met de SPUK NIP LAI hebben gemeenten middelen ontvangen om kwetsbare inwoners in koopwoningen met subsidies en inkoopacties te ontzorgen bij isolatie. De problematiek rondom soortenbescherming bij na-isolatie zorgt echter voor vertraging. We begrijpen en delen daarom de wens dat eDNA zo snel mogelijk toegepast kan worden. We hebben echter ook een aantal zorgen en aandachtspunten die we graag met u delen.

Validatieonderzoek geeft aandachtspunten mee om betrouwbaarheid te verbeteren

De validatieonderzoeken geven aan dat eDNA een veelbelovende methode is voor het opsporen van soorten. Wij vragen echter ook aandacht voor de oproep uit deze onderzoeken om de afbreektijd van DNA en de soorten die met eDNA gevonden kunnen worden nader te onderzoeken. De onderzoekers benoemen dat het nog onbekend is hoelang DNA aanwezig blijft bij een verblijfplaats en hoelang dit door eDNA detecteerbaar blijft¹. Dit is volgens hen wel nodig wanneer je eDNA het hele jaar door wilt gebruiken². Ook lezen wij in de rapporten dat nader onderzoek

---

¹ "Het is momenteel niet bekend hoelang eDNA aanwezig blijft bij een verblijfplaats en hoelang dit eDNA nog detecteerbaar blijft met de hier toegepaste eDNA-bemonsterings- en analysemethoden. (...) Vleermuizen zijn dus afhankelijk van een netwerk van geschikte verblijfplaatsen. Daarom is het belangrijk om te weten hoelang het eDNA detecteerbaar blijft." (Arcadis, 2024)

² "Er kan geconcludeerd worden dat de eDNA spons methode een goede methode is om afwezigheid van vleermuisverblijfplaats aan te tonen in het seizoen dat vleermuizen actief zijn (1 mei- 15 oktober). (...). Er is echter onvoldoende data om met zekerheid uitspraken te doen over de afbraaksnelheid van eDNA (...). Er is nader onderzoek nodig om vast te stellen of de afwezigheid van verblijfplaatsen betrouwbaar vastgesteld kan worden in de winterperiode (november-februari)." (Dature 2024)

nodig is naar zeldzame soorten en of de aanwezigheid van deze ook betrouwbaar kan worden vastgesteld³.

We maken ons daarom zorgen of de maatregel bij een juridische beoordeling standhoudt met de huidige onderbouwing en vragen daar extra aandacht voor. We hechten belang aan een methodiek die het vertrouwen bij zowel de markt, gemeenten als gebouweigenaren in de oplossingen voor soortenbescherming herstelt. Wij pleiten daarom om meer tijd te nemen voor de onderbouwing en validatie, en het verkrijgen van steun vanuit bevoegd gezag en natuurorganisaties alvorens eDNA als erkende maatregel in de Omgevingsregeling op te nemen. We verwijzen daarbij ook graag naar de consultatiereacties van het IPO als bevoegd gezag en de Zoogdiervereniging⁴.

Ecologisch onderzoek laten uitvoeren door onafhankelijk ecologen

Om alle schijn van een belangenconflict tegen te gaan kan het ecologisch onderzoek alleen worden uitgevoerd door onafhankelijke ecologen. De eDNA methode vraagt bovendien om vergaande bouwkundige en ecologische kennis, wil het succesvol ingezet worden. Ook dit onderstreept het belang van de toepassing door onafhankelijk deskundigen. Dit zal de juridische robuustheid en het vertrouwen in de toepasbaarheid van deze methode ten goede komen.

Communicatie over eDNA in perspectief tot SMP en NVI

In alle communicatie over eDNA is het belangrijk om eDNA in het juiste perspectief te plaatsen. eDNA kan het mogelijk maken om uit te sluiten of ergens soorten aanwezig zijn. Maar eDNA kan nooit als methode op zichzelf staan. Het zal dan ook bestaande aanpakken zoals NVI, pre-SMP en SMP niet vervangen. Immers zullen op heel veel locaties beschermde dieren worden gevonden. Om te voorkomen dat bedrijven, gemeenten en onze inwoners verkeerde conclusies trekken over de status van eDNA is het wenselijk dit verband altijd duidelijk te noemen.

Beter inzicht in verwachte kosten

In de concept-regeling is een overzicht opgenomen over de kosten in vergelijking met protocol- en keutelonderzoek. Dit overzicht roept nog vragen op. Moet je bijvoorbeeld bij elke kier een monster nemen en betekent dat het in gevallen nodig is om meer monsters te moeten nemen (à 300,- per monster) om uit te sluiten of er ergens soorten zitten? Zo ja, hoeveel monsters moeten er gemiddeld genomen worden en welke kosten brengt dat mee? Waarom moet er voor eDNA geen hoogwerker of reiskosten berekend worden maar voor andere methodes wel? Worden andere methodes door onafhankelijk ecologen uitgevoerd of door het isolatiebedrijf en betekent dit wat voor de kosten? Moet je als eigenaar wachten tot er 5 locaties bezocht kunnen worden? Er is een duidelijkere toelichting over de kosten nodig op verschillende voorbeeldgebouwen om een goede vergelijking te kunnen maken tussen de verschillende methodes, maar ook om te gebruiken in de communicatie naar gebouweigenaren.

Duidelijkheid nodig over inzet eDNA bij verschillende bouwtypen

NVI en de pre-SMP sluiten gebouwen met meer dan drie verdiepingen en utiliteitsbouw uit voor isolatie. De validatie van eDNA is, zover wij begrijpen, gedaan bij woningen. Wat betekent dit voor de inzet van eDNA voor utiliteitsbouw en woningen met meer dan drie verdiepingen? De scope voor de inzet van eDNA moet duidelijk opgenomen worden in de omgevingsregeling.

---

³ *Ook is er nader onderzoek nodig naar minder algemene en zeldzame soorten om vast te stellen of ook de aan- of afwezigheid van deze soorten betrouwbaar vastgesteld kan worden met eDNA.* (Datura, 2024)

⁴ [Zienswijze Zoogdiervereniging op wijziging omgevingsregeling eDNA | De Zoogdiervereniging](#)

Tot slot

Onze inbreng is tot stand gekomen in overleg met onze leden. Wij hopen dat u onze inbreng tot zijn recht laat komen in de verdere uitwerking van deze regeling. Hierover gaan we graag met u de komende periode in gesprek.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Albert Vermuë
Beleidsdirecteur Leefomgeving